

правопорушення. Крім того, доцільно було б мінімізувати вплив сторонніх факторів на посадових осіб, що складають протоколи про адміністративні правопорушення в цій сфері та розглядають справи даного характеру. Звичайно, корупцію перемогти лише адміністративно-правовими й взагалі, правовими методами, неможливо. Необхідно прагнути до максимальної її мінімізації шляхом створення негативного ставлення у суспільства до будь-яких проявів корупції. Такий підхід буде можливий завдяки політичній волі.

Список використаних джерел:

1. Домініка Корецька-Шукевіч. Окремі проблемні аспекти адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією за законодавством України. URL: [https:// dx.doi.org/10.5281/zenodo.3696468](https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3696468)
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Бойко М. М.,
аспірантка Академії адвокатури України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ АДВОКАТІВ – ЯК ЗАВДАННЯ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Незалежність суб'єктів адвокатського самоврядування є засадничим принципом адвокатури. У контексті реалізації даного принципу слід звернутися до питання забезпечення незалежності адвокатів, що є одним із завдань адвокатського самоврядування відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 44 Закону № 5076-VI [1].

Як зазначає О. С. Заяць, незалежність адвоката гарантується законом, однак для того, щоб цей принцип діяв на практиці, а не лише декларувався, попри бажання самого адвоката необхідно об'єднати зусилля адвокатської спільноти,

аби не йти на компроміси із публічною владою, а здійснювати свою професійну діяльність виключно в межах закону [2, с. 33]. Адвокат є незалежним від органів публічної влади, їх посадових та службових осіб, правоохоронних органів та інших суб'єктів [3, с. 39]. Адвокат повинен бути вільним у політичному, економічному та інтелектуальному аспекті, під час консультування та представництва клієнта. Відтак, адвокат повинен бути незалежним від державних та будь-яких інших владних інтересів, він також не повинен допускати посягань на свою незалежність через неналежний тиск з боку своїх ділових партнерів [4, с. 10]. Принцип незалежності адвоката є похідним від його статусу та обумовлений готовністю кожного адвоката розвиватися, відповідати вимогам, які ставляться до представників даної професії [2, с. 33]. Даний принцип дозволяє йому самостійно визначати правову позицію у справі, а будь-який незаконний вплив на нього має наслідком притягнення до юридичної відповідальності [3, с. 39].

К. Северин крім вищеназваних складових принципу незалежності адвоката, наголошує на важливості дотримання процесуальних гарантій, що покликані забезпечити принцип рівності адвоката з іншими учасниками процесу, безпекових гарантій адвоката, забезпеченні адвокатської таємниці. Крім того, на думку автора, принцип незалежності адвоката включає незалежність від клієнта та від своїх особистих інтересів [5, с. 163-165].

Торкаючись питання незалежності адвоката у відносинах «адвокат-клієнт», слід звернути увагу на діаметрально різні точки зору. Зокрема, як зазначає К. Северин, адвокат є незалежним від клієнта, що дозволяє йому не відступати від професійних принципів заради інтересів клієнта. Незалежність від клієнта обумовлена тим, що адвокат повинен зберегти довіру третіх осіб та суду й при цьому забезпечити якісну правничу допомогу [5, с. 164]. На думку В. В. Грисюк, навпаки, професійна незалежність адвоката обмежується інтересами клієнта та межами, визначеними законодавством [6, с. 39]. Н. Г. Бакаянова наголошує, що «дії адвоката при наданні правової допомоги повинні бути наслідком самостійно прийнятого адвокатом рішення без зовнішнього тиску інших суб'єктів, чого немає при аналізі залежності чи незалежності адвоката від власних інтересів. У зв'язку

з цим, незалежність адвоката від власних інтересів при наданні допомоги клієнту не охоплюється принципом незалежності як таким – її слід розглядати у контексті змісту принципу уникнення конфлікту інтересів» [7, с. 363].

В. В. Грисюк зазначає, що професійну незалежність адвоката слід розуміти не як щедрий аванс держави, а як запоруку довіри, гарантію невторчання у професійну діяльність та усвідомлення своєї особистої відповідальності. Незалежність на практиці слід розуміти як ніким не контрольовану свободу процесуальних дій адвоката під час провадження конкретної справи та реалізації своїх процесуальних прав та юридичних обов'язків. Принцип незалежності підкреслює особливий статус адвоката. Незалежність адвоката є суто професійною категорією, тобто незалежність під час реалізації таких функцій, як: захист, представництво, надання інших видів правничої допомоги [6, с. 39].

К. Мічелс у праці «Незалежність адвоката: від ідеального до життєздатного юридичного стандарту» зазначає, що представляючи інтереси свого клієнта, адвокат повинен здійснювати незалежне професійне судження та надавати «відверту пораду». На думку автора, принцип особистої незалежності адвоката слід трактувати ширше, оскільки він виходить за межі адвокатської діяльності (представництва інтересів клієнтів у судах під час захисту їхніх прав). Автор наголошує на необхідності незалежного професійного судження адвокатом під час консультивання своїх клієнтів та наданні їм юридичних порад. Професійне судження складається з процесуального та змістовного компонентів. Якщо процесуальний компонент професійного незалежного судження адвоката реалізується у судовому процесі, то змістовний – під час консультивання та має ґрунтуватися на достатній інформації, з урахуванням професіоналізму та компетентності. Адвокат повинен використовувати професійне судження при аналізі фактів і законодавства, надаючи їм тлумачення, що відповідає стандартам, визнаним юридичною спільнотою. Дисциплінарні органи повинні розглядати скарги на адвоката, подані як клієнтами, так і третіми особами, які постраждали внаслідок шахрайства клієнта, якого можна було уникнути завдяки незалежному професійному судженню адвоката. Так, у юридичній практиці США існують

доктрини, які поширюють обов'язок обережності на адвокатів стосовно т. зв. «неклієнтів», й відповідно, дозволяють юрисдикціям визнавати скарги третіх сторін щодо відшкодування збитків. Питання щодо того, чи реалізував адвокат професійне незалежне судження, не є суб'єктивним під час притягнення до дисциплінарної відповідальності [8, с. 102, 105, 116, 139].

Аналіз зазначених поглядів, дозволяє дійти висновку, що забезпечення незалежності адвокатів як одне із головних завдань адвокатського самоврядування, передбачає контроль за дотриманням законодавства адвокатами, захист і контроль за дотриманням адвокатами принципів адвокатської діяльності, Правил адвокатської етики та дотримання законодавства у професійній діяльності. Це не означає захист конкретного адвоката чи його інтересів, особливо якщо він вчинив проступок. Забезпечення незалежності адвокатів як завдання органів адвокатського самоврядування слід розуміти ширше, а саме як забезпечення незалежності інституту адвокатури загалом та недопущення незаконного впливу в адвокатську діяльність і в роботу органів адвокатського самоврядування, зокрема.

Список використаних джерел:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 14.11.2022).
2. Заяць О. С. Інтернціональний аналіз світоглядних ознак професійної адвокатської діяльності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18. Право.* 2021. Вип. 36. С. 32–37. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/36649/Zaiats_327.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 04.09.2022).
3. Бочуляк Н. І. Принципи адвокатури як основоположні засади діяльності адвокатського самоврядування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки».* 2019. Вип. 21. С. 34-41. URL:

<https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/nov/19878/bochulyak.pdf>
(дата звернення: 06.09.2022).

4. Між молотом та ковадлом: напади на адвокатів в Україні: звіт Місії МКЮ в Україні. International Commission of Jurists. Geneva, 2020. 66 p. URL: <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2020/05/Ukraine-Between-the-rock-and-the-anvil-Publications-Reports-Mission-report-2020-UKR.pdf> (дата звернення: 16.09.2022).

5. Северин К. М. Основні елементи принципу незалежності адвокатської діяльності на сучасному етапі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2014. Випуск 28. Том 3. С. 162–165.

6. Грисюк В. В. Теоретичні засади юридичних технологій здійснення адвокатської діяльності: дис. доктора філософії за спец. 081 «Право». Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2021. 202 с.

7. Бакаянова Н. М. Про сутність та межі адвокатської незалежності. *Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.)*. / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса : Гельветика, 2020. Т. 1. С. 361-364. URL: <https://cutt.ly/QHmn0gD> (дата звернення 16.10.2022).

8. Kevin H. Michels (2010). Lawyer Independence: from ideal to viable legal standard. *Case Western Reserve Law Review*. Vol. 61. Issue 1. P. 85-141. URL: <https://scholarlycommons.law.case.edu/caselrev/vol61/iss1/8> (дата звернення 16.10.2022).

Червінський В. В.,
аспірант наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
навчально-наукового інституту №1
Національної академії внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДВОКАТОМ ПРАВ ПОТЕРПІЛОГО ВІД ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Збройна агресія російської федерації проти України цілком виправдано відсунула на задній план протидію багатьом кримінальним правопорушенням, у